

גמ' ב"ק (טו.) - שליחותייהו ודין ב"ד בזה"ז

רב דניאל שטיין

א. גמ' גיטין (פח:) - אביי אשכחיה לרב יוסף דיתיב וקא מעשה אגיטי, א"ל והא אנן הדיוטות אנן, ותניא וכו' ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, לפניהם ולא לפני עובדי כוכבים, דבר אחר לפנייהם ולא לפני הדיוטות, א"ל אנן שליחותייהו קא עבדינן, מידי דהוה אהודאות והלואות, אי הכי גזילות וחבלות נמי, כי עבדינן שליחותייהו במילתא דשכיחא, במילתא דלא שכיחא לא עבדינן שליחותייהו.

ב. גמ' סנהדרין (ב-ב:) - דיני ממונות בשלשה, גזילות וחבלות בשלשה, נזק והצי נזק, תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה בשלשה וכו'. אמר רבי אבהו מה הן קתני, מה הן דיני ממונות גזילות וחבלות, אבל הודאות והלואות לא וכו' ולמאי, אילימא דלא בעינן שלשה והאמר רבי אבהו שנים שדנו דיני ממונות לדברי הכל אין דיניהם דין אלא דלא בעינן מומחין וכו', והאי דלא בעינן מומחין משום דרבי חנינא, דאמר רבי חנינא דבר תורה, אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה ובחקירה, שנאמר משפט אחד יהיה לכם, ומה טעם אמרו דיני ממונות לא בעינן דרישה וחקירה כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין. [תוס' (שם) ד"ה ליכע - תימה דמשמע הכא דמעטינן הדיוטות מדכתיב אלהים ובפרק המגרש (גיטין דף פח:)] ממעט להו מדכתיב לפניהם ולא לפני עכו"ם ולא לפני הדיוטות וכו' ונראה לפרש דבגיטין לענין מילי דכפייה איירי דאהכי מייתי לה דאביי אשכח לרב יוסף דהוה יתיב וקא מעשה אגיטי אמר ליה והאנן הדיוטות אנן אבל אלהים לאו אמילי דעשוי מיירי אלא בדין בעלמא והא דמשמע ליה מילי דעשוי מלפניהם משום דדרשינן לקמן (דף ז.) מאשר תשים אלו כלי הדיינין דשייך בהן שימה].

ג. גמ' כתובות (פו-פו:) - תנינא במה דברים אמורים במצות לא תעשה, אבל במצות עשה, כגון שאומרינן לו עשה סוכה ואינו עושה, לולב ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו.

ד. רא"ש לב"ק (פ"ג סי' י"ג) - וכן אם רואה אדם שישראל מכה את חברו ואין יכול להציל אם לא שיכה את המכה אף על פי שאין מכהו מכת נפש מותר להכות המכה לאפרושי מאיסורא. כדאמרינן לעיל (דף כה.) בנרצע שנשא שפחה כנענית וכלו ימיו שרבו מותר לחבול בו לאפרושי מאיסורא.

ה. רמב"ם (פט"ז סנהדרין ה"ב-ג') - מלקין בזמן הזה בכל מקום מן התורה בפני שלשה סמוכין אבל לא בפני הדיוטות. וכל מלקיות שמלקין דייני חוצה לארץ בכל מקום אינה אלא מכת מרדות.

ו. חי' הר"ן סנהדרין (ב:) - בעיקר הדין שאמרה תורה עד האלהים יבא דבר שניהם שהם מומחין ואם אינן מומחין הדין פסול מדאורייתא וכו' ואותה סוגיא שבפרק המגרש הוא ענין מצוה אחרת שאמרה תורה שאסור לבא לפני הדיוטות ואף על פי שקבלו עליהן בעלי הדין את דינם כדרך שאסור לבא לפני הכותים אף ע"פ שקבלו עליהם בעלי הדיינין את דינם וכו' ואין כח בחכמים לבטל זה הענין והוא ליטול כתרן של מומחין וכו' ותירץ לו דשליחותייהו קא עבדינן והם שנתנו כח לדון בהדיוטות הם עצמן מוחלו כבודן על זה וכו' לא נתנו רשות בכל מלתא דשכיחא אלא במה שיש בו משום נעילת דלת בלבד בהודאות והלואות וכמו שכתבנו למעלה.

ז. תוס' יבמות (מו:) ד"ה משפט - וא"ת ואנן היכי מקבלין גרים הא בעינן מומחין וי"ל דשליחותייהו עבדינן כדמשמע נמי בשילהי המגרש (גיטין דף פח: ושם) וכמו שחשו לנעילת דלת בפני לוויין חשו נמי לנעילת דלת בפני גרים.

ח. רשב"א גיטין (פח:) - כי עבדינן שליחותיהו במילתא דשכיחא. ועיקר טעמא דעבדינן שליחותיהו משום שלא תנעול דלת בפני לוויין כדאיתא בריש פ"ק דסנהדרין, וגיטין נמי דומיא דהודאות והלואות נינהו דאי לא לא מנסבן לגברי והווי להון בנות ישראל עגונות וכו', וא"ת היאך מקבלין גרים בזמן הזה דהא בעי שלשה וכדאיתא בהחולץ דמשפט כתיב ביה והא נמי מילתא דלא שכיחא היא וכדאמרי' לעיל גרות לא שכיחא, י"ל דהא נמי תקנה היא כתקנת הודאות והלואות ומצינו האמוראים.

ט. חי' הרשב"א יבמות (שם) - איכא למידק כיון דגר צריך שלשה מדכתיב ביה משפט א"כ אדרבה על כרחין נבעי מומחין וכו' וליכא למימר נמי דאנן שליחותייהו קא עבדינן וכו' היאך אפשר למישרי גוי בבת ישראל וכן כל שאר דיני דת משה ויהודית, וי"ל דכי גמירי שלשה גמירי מומחין לא גמירי.